

Ledelsesvurdering - Langtidsprognose for årene 2027 – 2030 og årsbudsjett for 2026

Rapporterende enhet:

Fysisk Institutt

Rapportert av:

Susanne Viefers

og Lars

Bernhardsen

Periode:

2026 - 2030

Den økonomiske situasjonen er noe bedret, og i 2025 vil vi ha et forventet positivt akkumulert resultat på ca 0,5 MNOK. Forventet merforbruk ved utgangen av perioden er imidlertid fortsatt høyt- ca 31,7 MNOK. En gledelig endring fra sist LTP er at gradienten i det øvre utfallsrommet nå har snudd fra minus til pluss, noe som kan bære bud om bedre tider. Her er det dog en lang rekke usikre faktorer.

Når det gjelder lønnskostnader, som er den klart viktigste faktoren på kostnadssiden i bevilgningsøkonomien, så skaper den nye pensjonsalderen i statlig sektor problemer fordi vi må forvente at de aller fleste vitenskapelig ansatte vil stå i jobb til fylte 72 år. Hvis dette slår til, har vi *ingen* avganger blant FVA i perioden. Blant de teknisk ansatte er det større sannsynlighet med avganger, da disse oftere velger å gå av tidligere. Her er ulike scenarier hensyntatt i de forskjellige utfallsrommene.

Vi har holdt hardt igjen på faste stillinger over flere år, til tross for høye rop (dels med rette) fra flere miljøer. Vi har ingen planer om å gasse på mer i kommende periode heller, men det er nok et par av miljøene vi må se spesielt på. Skal det komme nye stillinger, må det stilles klare krav til inntjening. I så måte er det verdt å huske på at studiepoengproduksjon vektlegges mer nå enn tidligere, så undervisnings- og veiledningskapasitet blir viktige faktorer å vurdere. Nye kvantestillinger er også forventet, men da forventes det at det kommer øremerkede midler (se lenger ned).

Det er grunn til betinget optimisme når det gjelder utvikling i studiepoengproduksjon. Årets søkertall på FA-programmet viste et oppsving, men det er selvsagt vanskelig å si om dette er et blaff eller ikke. Det er stor sannsynlighet for at kommende statsbudsjett vil inneholder midler til nye studieplasser innen kvanteteknologi og at det i så fall vil følge med midler til nye stillinger (vi kan ikke kjøre to nye studieprogrammer med dagens bemanning). Det er kun i det øvre utfallsrommet at økt studiepoengproduksjon fra kvante-studenter er hensyntatt. "Kannibalisering" er et begrep som bør omtales. Det betyr at om vi oppretter et nytt studieprogram, så vil sannsynligvis eksisterende studieprogrammer bli skadelidende fordi studentene heller søker på det nye programmet (hvis det er faglig beslektet). Typisk vil en del FA-søkere heller velge kvanteprogrammet. Nøkkelen til suksess med nye programmer er følgelig å ikke "kannibalisere" på studenter som hadde søkt eksisterende programmer i stedet, men å få inn reelt sett nye søkere som ellers *ikke* hadde søkt til våre programmer. Disse teknologiprogrammene (kvante- og nukleær-) bør være i vinden, og spesielt kvante får veldig mye drahjelp fra omgivelsene. Her kan det også komme store (relativt sett) satsninger i myndighetsregi med øremerkede midler til infrastruktur, nye stillinger etc. Vi er oppmerksomme på faren for at slike øremerkede satsninger kan føre til at miljøer utenfor satsningen utarmes. Kommer det kvantesatsninger, er det åpenbart (for oss) at Fysisk institutt må ha en nøkkelrolle, og det skal vi prøve å utnytte for alt det er verdt!

Det nye kurset "Fysikk for folk flest" ser ut til å være en suksess, selv om det er for tidlig å si hvor mange som kommer til å fullføre kurset – en pekepinn er at over 100 studenter fullførte midttermineksamen. Her må vi jobbe videre med å bleste kurset, da studentene her ikke kommer av seg selv. Vi kommer til å intensivere arbeid med rekruttering over hele fjøla, også på master hvor det er kapasitet til flere studenter.

På ekstern finansiering fikk vi svært god uttelling på FRIPRO i 2024, men det har vært mindre å juble for i 2025. Det er dog stor vilje hos mange i staben til å søke om eksterne midler, og en god illustrasjon på dette er antallet SFF-søknader vi er involvert i, som er hele åtte (to av dem som partner). Vi har i prognosen lagt til grunn en ganske optimistisk utvikling på nettobidrag, der vi har tatt hensyn til MNs nye frikjøpsregler, og også antatt at vi får ett nytt senter.

På drift mener vi at vi ligger på en moderat linje. Reelt sett har vi redusert driftskostnader over flere år, da vi har holdt oss på samme nivå til tross for prisstigning. Det er selvsagt mulig å kutte, men spørsmålet er om det vil monne nok uten at det skaper betydelige negative bieffekter for studiepoengproduksjon, arbeidsmiljø etc. Ett eksempel: Vi kan kutte drastisk i bruk av timelønnede studenter, men da må enten de ansatte med undervisningsplikt undervise veldig mye mer, eller vi må kutte i undervisningstilbudet til studentene. Det er neppe rett medisin dersom målet er å få opp studiepoengproduksjonen.

Til sist vil vi nevne vår nylig vedtatte strategiske plan, som nå vil bli supplert med tiltak. Disse tiltakene vil forhåpentligvis bidra til å øke inntektsgrunnlaget. Samtidig må vi passe på at vi ikke setter i gang så mye nytt at ting kun blir gjort halvveis. Vi må være nøye på at det vi setter i gang faktisk har en sannsynlig positiv effekt og uten at ressursbruken blir for voldsom. Det er utfordrende å skulle øke på alle parametre (studiepoengproduksjon, eksterne inntekter og masterkandidater) samtidig som vi vil ha en (svak) nedgang i antallet årsverk.

S. Vieje